

Vöyri Koskeby Lågfeld
-- -- -- Lågfeldkangas XXIV
-- -- -- Memoirs, Latzineliden 7

Tegengren 1935

Berättelse över några i Vöri
och Esse, med understöd av Finska
Fornminnesföreningen, under juni
1935 utförda undersökningar av
forngravar.

Vöri, Koskeby.

På Lågfeldt, en låg sandås, ligger, 38 m NNV från
det nordligaste av de tre av prof. Alfred Hackman år
1919 undersökta rösena, på borderen Johannes Knubbs
mark en liten låg kulle, 15,6 x 11,5 m, bevärd av
ett par björkar och några unga aspar. Ett par ggr.
under de senaste åren har jag besökt detta ställe
och därvid tyckt mig, under den tätta markvegeta-
tionen av enbushar, bärris och gräs skönja spår av
stensättningar. Då jag senaste höst en dag vandra-
de förbi kullen, observerade jag, att en stor del
av enbusharna blivit avlägsnade, och jag kunde
tydligt urskilja flera stenplattor. Före utförandet
av den här nedan beskrivna undersökningen av en
av dem, lät jag ytterligare från kullen avröja en
del ris och bushar, varefter jag kartlade platsen

med dess inalles - som jag tycker mig kunna konstatera - 8 st. små stenplaner. Gränserna för flera av dessa äro dock något svåra att urskilja, emedan planerna alla ligga tätt sammangyttrade, och stenarna på en del av dem blivit flyttade och kringkastade. I graven n:o 5, vilken här rebriceras som ett lågt röse, växer en från roten månggrenad björk. Av dessa planer undersökte jag

N:o 1 (se nedföljande karta).

Något oval stensättning, $4,75 \times 4$ m, på vilken endast enstaka mindre stenar sticko upp över markytan, som sluttade svagt mot NV. Vid undersökningar, som börjades vid västra gränsen, visade det sig att stenarna här, som genomgående voro av ett manshufvuds storlek, lägo i två lager. Mellan och under dem fanns rikligt med klapperstenar. Under dessa mötte fin sand.

Någon meter innanför kanten anträffades några helt små kolstycken, ett par slaggstycken samt lerklinjingsbitar. Kulturljord fanns blott på ett par ställen nära norra kanten till ett djup av högst 35 cm. Vid den södra iaktogs likaså ett begränsat område med kulturljord till ett djup av blott 20 cm. Största delen av gravens botten bestod dock av orörd naturjord.

Mot mitten av gravens voro stenarna lagda i tre lager. Här voro bottenstenarna nägot större, men ingen av dem översteg en mansbårda.

Da endast ett par skorbrända stenar av en knyt-nävers storlek hittades, och endast några få små kolbitar samt obetydligt sot kunde observeras, hade gravens ej blivit anlagd på själva bålplatsen.

I gravnen gjordes inga fynd av föremål. De berkli-
ningstycken och slagglumpar, som anträffades, lägo
strödda över gravens hela botten. Endast obetydligt brän-
da, tvättade ben hittades. De voro alla, med undan-
tag av en enda skäva, nedlagda på ett ställe vid
nordöstra kanten av gravnen.

Bilagor: 2 kartor, 2 fotografier.

Läggeltkangas

N:o XXIV, Abraham Klemets arvingars hm.

Vid grävningarna i fjol somras på detta gravfält
observerade jag strax SV om gravnen n:o X några få ste-
nar, som helt litet stucko fram ur marktäcket. När det-
ta nu avlägsnades, framträdde en nästan kvadratisk,
plan stensättning 4,4 x 4,15 m (se bilagda kartsnitt).
Blott gränsstenarna syntes tydligt; innanför dem voro
endast enstaka stenar skönbara över markytan.

Undersökningen börjades vid östra kanten. Stenar-
na voro här lagda i två lager och bestodo av huvudsak-
ligen och något större sådana. Brända ben anträffades
här i ringa mängd, likaså syntes litet sot. Den övre-
sta naturjorden mötte på ett djup av 20 cm. I nord-
östra hörnet fanns en sotgrop med ganska mycket
brända ben till 40 cms djup. En dylik ännu stөр-
re grop låg i sydöstra hörnet och nådde ett djup
av 50 cm. Även inom detta svarta område fanns mycket
brända benskrivar.

I centrum av gravnen saknades kulturjord nästan
h. o. h. Stenarna lägo här i blott ett lager, insänkta i
fin, gulvit sand. Överhuvud innehöll gravnen ganska
litet med stenar. De största voro bottenstenarna,

men ingen av dem översteg storleken av en mansbödda. Den norra och västra delen av graven bestod nästan uteslutande av sand med några få stenar utom kantstenarna samt ^{med} litet brända ben och en och annan obetydlig sotfläck.

En tredje sotgröp låg på mitten av gravens södra kant och nådde ett djup av 55 cm. Även på denna hade brända ben koncentrerats. Alla fynd, som gjordes i graven, lågo inom de tre nämnda av sot fullkomligt svarta områdena.

Da graven inte innehöll några kol och endast ett par, tre små skörbrända stenar hittades, har bälplat- sen legat utanför graven. Bälmyrjan, från vilken ko- len troligen bortplockats (jag har tidigare vid under- sökningarna på Lägrettkangas förvärvat mig över att dy- lika koncentrationsplatser för fynd och brända ben in-nehållit sot i stor mängd, men nästan inga kol) har jämte benen av den eller de brända, som det i före- liggande fall gäller, och tillsammans med de föremål, som fått följa med på bälet, blivit nedlagd på tre oli- ka ställen. Skola vi här se en fingervisning om att de brända liksom varit tre till antalet? Åtminstone ha de varit två, och det ena av dem har varit en kvinna. Därmed vittnar det lilla fragmentet av en brons- kedja, som utgjorde det enda fyndet (n:o 5) inom den nordligaste sotgropan. Då de två återstående sot- groparna innehöll var sin herdestavformiga prydnadsnål och var sin remsölja, nödgas vi väl an- taga, att dessa fynd visa på två personer, an- tingen två kvinnor eller två män, emär prydnadsnä- lar av nämnda typ liksom även soljon torde ha

anträffats såväl i kvinno- som mansgravar. Men den ena personen har säkerligen varit en man, emedan en defekt hästtand hittades i graven. Troligt är alltså, att graven innehållit de brända resterna av åtminstone en man och en kvinna, men härom må en arkeolog av facket närmare avgöra.

Fynd:

- 10104:4 1) defekt östbaltisk herdestavformig nål av järn, 15 cms djup,
 10104:5 2) tånglös kniv, 12 cms djup,
 10104:6 3) litet fragment av järnbeslag,
 10104:7 4) remsölja av järn, 20 cms djup,
 10104:8 5) en liten del av en bronskedja,
 10104:9 6) stor böjd herdestavformig nål av järn, 15 cms djup,
 10104:10 7) mycket liten kniv med böjd tånge, 20 cms djup,
 10104:11 8) remsölja av järn med vidsittande beslag,
 slaggstycken här och där i graven,
 10104:15 järnfragment i sotgroparna,
 berklining här och där samt i sotgroparna,
 10104:14 3 små bitar av ett berkärl,
 10104:12 1 st. flinta,
 10104:13 del av en hästtand.

Bilagor: karta och fotografi.

Förä, Miemois by.

V I den s. k. Lätjinsliden, en i odlingar utskjutande och i sin norra del ganska högländ skogsbudda c:a 200 m NNO från gravfältet på Lägreltkangas finns 19 forngravar (se min å Nationalmuseet förvarade karta). För-
 mål för undersökningen blev:

Graven n:o 7, Erik Holmbergs hmv.

Lågt, nästan runt och till en betydlig del jord.

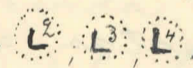
höjtt röse med stora kantstenar, av vilka den största, belägen i nordvästra hörnet, höjde sig 67 cm över den invidliggande markytan. Denna sten var, före avlägsnandet av marktäcket, som bestod av mossor och särskilt av fjolärsvisnad *calamagrostis*, den enda synliga i graven, vilken var något insjunknen på mitten. Röset mätte 5,5 x 5,15 m, slutade svagt mot V och höjde sig 40-45 cm över den omgivande markytan. Det föreföll, trots insänkningen på mitten, som dock var obetydlig, att vara alldeles oskadat. Endast på ett ställe föreföll det som två å tre av yttre kanten blivit rubbade ur sitt ursprungliga läge.

Gvävningen förjades vid norra kanten. Av stenarna, som mycket växlade i storlek, voro de mindre lagda i fyra å fem lager; de största åter fyllde i det närmaste gravens hela höjd över markytan. Rummen mellan stenarna hade fyllts med småsten och rikligt med jord. Vid den fortskridande undersökningen visade det sig, att hela graven anlagts med den största omsorg. Så t. ex. bildade ett långt stycke av den östra inre kanten en nästan fullständigt rak och slät, lodrät muryta, sammansfogad av fyra större block. Djupet i graven växlade från 65-70 cm.

Strax vid norra kanten anträffades litet brända ben och kerämbilar . Här observerades även en stor på kant ställd, nästan triangelformig, flat, mot basen något tjockare stenhäll, som till 30 cm höjde sig över rösytan. Stenen mätte i höjd 78 cm, i tjocklek på mitten 45 cm, medan längden av basen utgjorde 147 cm. Överpå den slutande sidan av denna sten hade ställts ett andra kerärl , av vilket en stor mängd skärvar påträffades 5-25 cm under rösytan.

I nordvästra hörnet av graven hittades till min sto-

ra förväning, på ett djup av 65 cm, delar av ett obränt männi-
skokranium: lösa tänder, käkstycke med isittande tänder och
 delar av huvudskålen. Det visade sig snart, att ett helt ske-
 lett legat här, ehuru delarna till allra största mängd för-
 multnat. De ben, som återstodo, föllo nästan alla, vid för-
 sök att upptaga dem, till ett gult pulver. Dock kunde ske-
 lettets ungefärliga läge fastställas (se å kartan det med S ≡ ut-
 märkta området). Det hade legat med huvudskålen i NV
 och med bälens ben ben utsträckta mot SO. Då tänderna för-
 föllo tämligen små, är det möjligt, att de tillhört en kvin-
 na eller en yngre person, vilket väl en av fackman utförd
 undersökning kan avgöra. Inga fynd gjordes i samband
 med skelettet, men strax invid området för detsamma
 hittades en spjetspets (fynd 1) på 65 cms djup.

Vid den fortsatta undersökningen konstaterades, att
 brända ben lägo glest strödda genom hela graven, en del
 på botten, andra högre upp och andra åter strax under
 jödmanteln. Kulturlagret avgränsades från naturjorden
 av ett mycket tunt (högst 1/2 cms) sotskikt över nästan hela
 bottenytan. Däremot anträffades endast några få små kol-
 stycken samt 4 å 5 skörbrända stenar av högst en knytnä-
 ves storlek. Dessa lägo ej på botten utan högre upp i
 graven. Varken bottenstenarna, kantstenarna eller de stör-
 re stenarna i graven hade varit i beröring med eld. -
 Inom området för denna hittades på ytterligare tre sär-
 skilda ställen lerkärlsbitar, .

Men graven visade sig innesluta skelettdelar av inte
 blott en utan ytterligare av tre obrända människokroppar.
 I sydvästra delen anträffades att börja med två huvud-
 skallar på 8 cms avstånd från varandra. När jorden
 över denna plats försiktigt avlägsnades i tunna skikt,

träffades först tabrikt med huvudstora och mindre stenar och, efter borttagandet av dessa, skeltdelar hörande till de två kranierna. Båda hade i tiden hört till kvinnor. Dessa hade nedlagts i ryggläge, tätt intill varandra, med ansiktena vända mot OSO. Stenarna, med vilka de troligen blivit "jordfästa", hade genom sin tyngd delvis krossat kranierna samt benen i bäcken och extremiteterna. Skelleten lägo på c:a 65-67 cms djup, d. v. s. på botten av graven. De äro på kartan betecknade med S² och S³. Kring antringen högra underarmbenet på S² eller, troligare, kring vänstra S² på S³ (vilket inte säkert kunde avgöras) låg en i två stycken brustein, slät, sornrad ring av brons (fynd 4). Strax nedanför huvudskallen på S³ och något till vänster från fotändan sett hittades en liten cirkelrund, tunn, på mitten genomborrad bronskiva (smucke eller kanske hellre amulett), som troligen hängt på ett band kring halsen (fynd 3). Vid hjässkålen hittades en liten bronsnål med genomborrad huvud (fynd 6).

S² åter hade varit ett ornerat armborstspänne ^(fynd 7) som antagligen fäst dräkten uppe vid halsen sammant. Det hittades strax nedanför kraniet. Litet nedanför spännet låg en kniv (fynd 8), vilken troligen blivit lagd på övre delen av bröstet. Längden av detta skelett utgjorde från hjässkålen till ändan av det ena avbrutna skenbenet (troligen strax ovanför fotleden) 1,51 m. Längden av S³ kunde ej uppmätas, emedan skenbenen på detta skelett voro till stor del förmultnade. Några spår av benen i fötterna kunde på intetdera skelletet skönjas.

Det fjärde skelletet åter, betecknat med S¹, låg med kraniet strax innanför södra kanten av graven. Det anträffades till sin översta del före S² och S³, emedan jag satt två av mitt arbetsfolk i funktion

vid denna kant, då det visade sig för trångt för alla inne i gravens. Jag avbröt då tillsvärdare undersökningen på detta ställe och försökte sedan, i samband med blottandet av S² och S³, få fram också detta skelett, men det visade sig vara till största delen förmultnat. Av det gulvita benstoffet kunde läget dock någorlunda bestämmas. Kroppen hade legat utsträckt nästan rätt mot norr. Tillvaratagas kunde huvudsakligen blott delar av huvudskålen, ett antal tänder samt ett större ben, troligen ett skulderblad. Vid detta skelett hittades inga föremål.

För den händelse att skelettet S³ härrör av en kvinna och inte har något med spjutspetsen att skaffa, samt denna spjutspets - den förefaller mig att vara av en äldre-
domlig typ - och vidare den tunna, oövrade armringsen (fynd 5) kunna dateras till samma tid som armborstspännat och den tjocka, övrade armringsen, d. v. s. som jag förmodar till första skedet av folkvandringstiden, kunde man möjligen tänka sig följande rekonstruktion av de händelser, som utspelats i samband med anläggandet av den här ovan beskrivna gravens. En avliden man (fynd 1) har blivit bränd på bål tillsammans med sin hustru eller en trälinna (fynden 2 och 5). I den i närheten av bålet i ordningställda gravens, grävd till ett djup av c:a 30 cm, redades på botten liken av fyra människor, av vilka åtminstone två varit kvinnor. Då begravning av obrända lik från den tid det här torde vara fråga om inte tidigare är känd i vårt land, ligger det antagandet nära till hands, att något alldeles särskilt föranlett en avvikelse från det hävdvunna bruket av likbränning. Vi kunna kanske föreställa oss, att någonslags religiös offerhandling ägt rum, i det att fyra människor blivit dödade i samband

med eldbegängelsen och liken av dem obrända lagda i graven, där de täcktes med stenar. Från det utbrunna bälet fördes sedan den brända mannens och kvinnans ben strättas de till graven, där de, under uppbyggandet av det röse, som anlades över denna, fördelades ganska jämnt över hela området ända från botten upp till jordmanteln. På samma sätt nedlades de båda brändas förtäliga tillhörigheter på olika ställen i graven. Spjutspetsen låg på botten, fingerringen något högre, närmare bestämt 45 cm under ytan, och det lilla armbandets på endast 25 cms djup, inpassat mellan två stenar.

Om emellertid en skillnad i ålder kan fastställas mellan de till de båda kvinnoskeletten hörande föremålen och de övriga fynden i graven så tillvida, att de förra vore äldre än de senare, har en primär begravning av obrända lik skett, och denna har sedan följts av en sekundär eldbegängelse.

Fynd:

- 10104:20 1) liten spjutspets med holk, 65 cms djup,
 10104:21. 2) fingerring av brons med överskjutande ändar, 45 cms djup,
 10104:29. 3) genomborrad, tunn, cirkelformig bronsskiva, 60 " " ,
 10104:31 4) ett i två hälften brutet oöverskärat bronsarmband, 65 " " ,
 10104:32. 5) liten oöverskärat, tunn armring av brons, 25 " " ,
 10104:30 6) liten bronsnål med genomborrat huvud, 62 " " ,
 10104:27. 7) söndrigt armborstspänne, oöverskärat, av brons, 60 " " ,
 10104:28. 8) söndrig kniv, 58 cms djup,
 10104:35. slaggstycken, strödda över hela graven,
 10104:34 järnfragment, " " " "
 10104:36. benstycken, " " " "
 10104:37-41. benstycken på fem olika ställen,
 10104:33. del av en hästtand.

Bilagor: en karta, 3 fotografier.

10104:43-

I en borden Matts Carlström tillhörig åker 10 m norr om gravan n:o 7 hittade jag på ett par ställen vid en flyktig okulär besiktning några berkliningstycken. Det är att förmoda, att också inom denna åker funnits gravar; den avgränsas i söder och öster av en stenvmur, och föremål sägas vid bearbetning av åkern ha påträffats i denna.

*

På Lågpeltkangas, där buskvegetationen omkring de tätast hopgyttrade gravarna nyligen blivit fullständigt avröjd, tycker jag mig kunna urskilja konturerna till 2 st. av mig tidigare ej observerade små stenplattor, n:ris 25 och 26. Kring den stora stenen i södra ändan av den östra stenvuren har med säkerhet funnits ett röse, ehuru stenarna i detta till allra största delen tagits till muren. Denna grav har jag givit nummern 27. 5 m. norr om röset n:o 15 ligger troligen ett litet lågt röse, men möjlighet föreligger dock, att stenarna i detta uppkastats från den invidliggande åkern. De nyupptäckta gravarna äro å kartskissen angivna med röd kontur. - Däremot är det under n:o 2 på kartan över Lågpeltkangas upptagna rösefragment med all sannolikhet endast en ur en sandgröp uppkastad samling stenar.

*

Röse.

I denna socken utförde jag undersökningar av följande rösen.

Överesse by, Löderbacka.

På en låg, skogbevuxen grusås, Löderbacka, c:a 125 m SV från Långjärvi träsk och 50 å 60 m norr om den s.k. Röstas djuton (en nyodling) låg på Lillkung nummer 9,

10105
Jägarnetty
Åhtavän salk-
Kunn!

Anna Ljungas hmv., ett röse, 7×7 m och 0,9 m högt. I mitten fanns en stor av skattsökare grävd grop, vars botten sträckte sig betydligt djupare än själva rösbotten. Från denna grop hade uppkastats stenar, vilka omstötts densamma likt en låg ringmur. På denna funnos på två ställen små jordhögar, vilka tydligen uppkommit av ur graven uppskufflad bottenjord. Vid senare utförd sällning av denna jord anträffades dock ingenting, inte ens brända ben.

Röset hade blivit uppbyggt av huvudstora och mindre stenar; dock voro stenarna i södra och östra kanten tämligen stora. Vid grävningen, som börjades vid norra kanten, visade sig stenarna ha blivit lagda i 3-4 lager. Mellan dem, liksom på rösbotten, fanns rikligt med klappersten. Några bottenstenar voro av rätt anseelig storlek.

10105:1
 Hela rösbotten saknade kulturjord med undantag av ett helt litet område i sydöstra hörnet, där några kolstycken och mörkare jord, som innehöll några få brända benskärvor, anträffades. Då inga skofbrända stenar observerades, hade likvälet tydligen befunnit sig på annan plats.

Inga fynd av föremål gjordes i graven.

Bilagor: karta och fotografi.

En m ONO från det undersökta röset ligger ett annat avlångt, lågt röse, $6 \times 4,5$ m, nästan alldeles oskadat. - blott på ett ställe hade några stenar blivit upplyftade. Det var fullständigt överväxt av ett tjockt täcke av mossor och bärris, men sedan detta och ett par små träd avlägsnats, framträdde det tydligt avgränsat från omgivningen. Bägge dessa rösen finnas inte upptagna i Landstus beskrivning.

Ytterre by, Högbacka.

På en ovanligt stenig, skogbevuxen äs, vid namn

Högbucka, undersökte jag på bonden Johan Fors' mark ett av de i Sandelins förteckning under n:o 23 upptagna frösenor, närmare bestämt det andra i ordningen, räknat nedifrån på den plan, som avbildas s. 58 i S:s arbete. Det visade sig vara ett lågt, nästan runt ($7,4 \times 7,2$ m) röse, mycket förstört till hela sin inre del, därifrån stenarna uppkastats runt kanten. Efter bortplockandet av dessa, framträdde de delvis mycket stora kantsstenarna, av vilka ett par ögonserligen voro "jordfasta". Även bottenjorden i centrum av graven hade blivit genomgrävd, och när mosstäcket över denna del avlägsnades, syntes här och där brända benkärvor.

På nordöstra delen av röset, där grävningen börjades, voro stenarna lagda i tre lager med stora bottenstenar, insänkta i naturjorden. En av dem var i betydlig grad skörbränd; likaså anträffades inne i graven här och där stenar, som tydligen varit i beröring med eld. Strax innanför kanten hittades brända ben i mindre mängd jämte kolstycken; även sot observerades. Kulturlagret var dock mycket tunt, endast 3-4 cm. I de södra, sydvästra och sydöstra delarna kunde däremot ingen kulturljord skönjas. Huru djupt denna sträckt sig i den inre delen av graven, var svårt att avgöra, då jorden här blivit mycket omrörd; på ett par ställen kunde dock ett lager av 8-12 cm uppmätas. Brända ben anträffades här rätt rikligt.

Fynd:

10105:2

1) litet knivblad,

10105:3

2) pilspets med avbruten tånge,

3) pilspets med hullingar,

4) finger링 av brons med överskjutande änder.

Utom brända ben, obrända djurben och järn-

fragment hittades även ett stenklot (kartans 5), mätande i diameter 96 och 9 cm. Det övertogs av hembygdsmuscet å orten.

Bilagor: karta och fotografi.

Utfäresse by, Lillmossbacka.

På norra sidan av en skogbevuxen äs, Lillmossbacka, gränsande till odlingar och belägen på Johan Wests hemman, Pävals n:o 1, undersökte jag ett lågt, runt röse, 8 x 8 m, lagt omkring en större "jordfast" sten, som till 1,4 m höjde sig över rösets yta. Detta är det samma som den ena i Landclins förteckning under n:o 1 upptagna två gravarna. Avståndet till närmaste gård, Petter Lindsfors' på Gers hemmansnummer, utgör fågelvägen i NNO-lig riktning c:a 3 km.

Röset var mycket förstört på norra sidan om centralstenen, där skattsökare grävt en djup grop ända ned i bottenjorden. Här och var syntes brända ben ligga i den uppkastade jorden. Tandatiseringen måste delvis ha skett för inte länge sedan, emedan intet mosstäcke skyddade gropen.

Röset hade blivit uppbyggt av medelstora stenar, de största, som syntes på ytan, voro av högst en mansbördas storlek. Däremot voro kantstenarna i rösets södra och sydvästra del av ett betydande omfång. Från en av dem hade tydligen genom inverkan av eld lossnat flera stora, tunna skivor. Stenarna lägo i 3-4 lager, och bottenstenarna voro överhuvud ganska stora.

Vid grävningen, som börjades vid sydvästra gränsen av röset, anträffades innanför den skörbrända kantstenen med kol och sot inmängd jord till ett djup av 35 cm och begränsad till ett helt litet område. Ur denna jord sällades fram några få brända benstämor.

ett tunt 15 cm lager mörk kulturljord, som dock inte innehöll brända ben, låg även ovanpå en stor slät, under rösyttan befintlig, "jordfast" stenhäll i sydvästra kanten av röset. För övrigt innehöll hela södra halvan av gravnen inga spår av kulturljord, inte ens på södra sidan av centralstenen. Bottenstenarna lågo insänkta i lerbladdat backgrus.

På grund av infallande regnväder blev endast den södra hälften av röset undersökt. Gränsen utmärktes genom nedslagna pålar och är även utsatt på bilagda karta med en sträckad och punkterad linje. Ur skattsökningsgruppen norr om centralstenen togos före avfärden några provsäll, vilka gavo såsom resultat brända ben och ett antal järnfragment, av vilka en del torde ha hört till en spjutspets. I detta fall synes gravgodset mot vanligheten, beträffande rösen med centralsten, ha blivit nedlagt på norra sidan av denna.

Bilagor: karta och fotografi.

Även det andra på västra sidan av Lillrossbacken av Sandelin under n:o 1 förtecknade röset, vilket ligger c:a 50 m SSV från det undersökta, besiktigades. Det var fullständigt förstört. Stenarna hade avlägsnats från, som det synes, hela rösbottnen, och det underliggande jordlagret genomgrävts, så att backalen överallt tvädde i dagen.

Torvå i juli 1935
Jacob Tenggren.

VÖRÅ
Koskeby
Stenplanerna å kullen på
Lågpett

Till Lågpett kullans

b

r

si

s

b

e

m

r

i

d

e

k

k

e

r

J. T.
1935

N:o 1

N:o 4

N:o 6

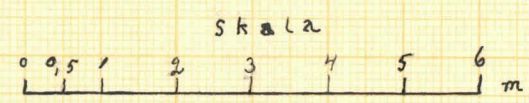
N:o 3

N:o 7

N:o 2

N:o 8

Till sandtäkten

Jacob Tegengren 1935

40

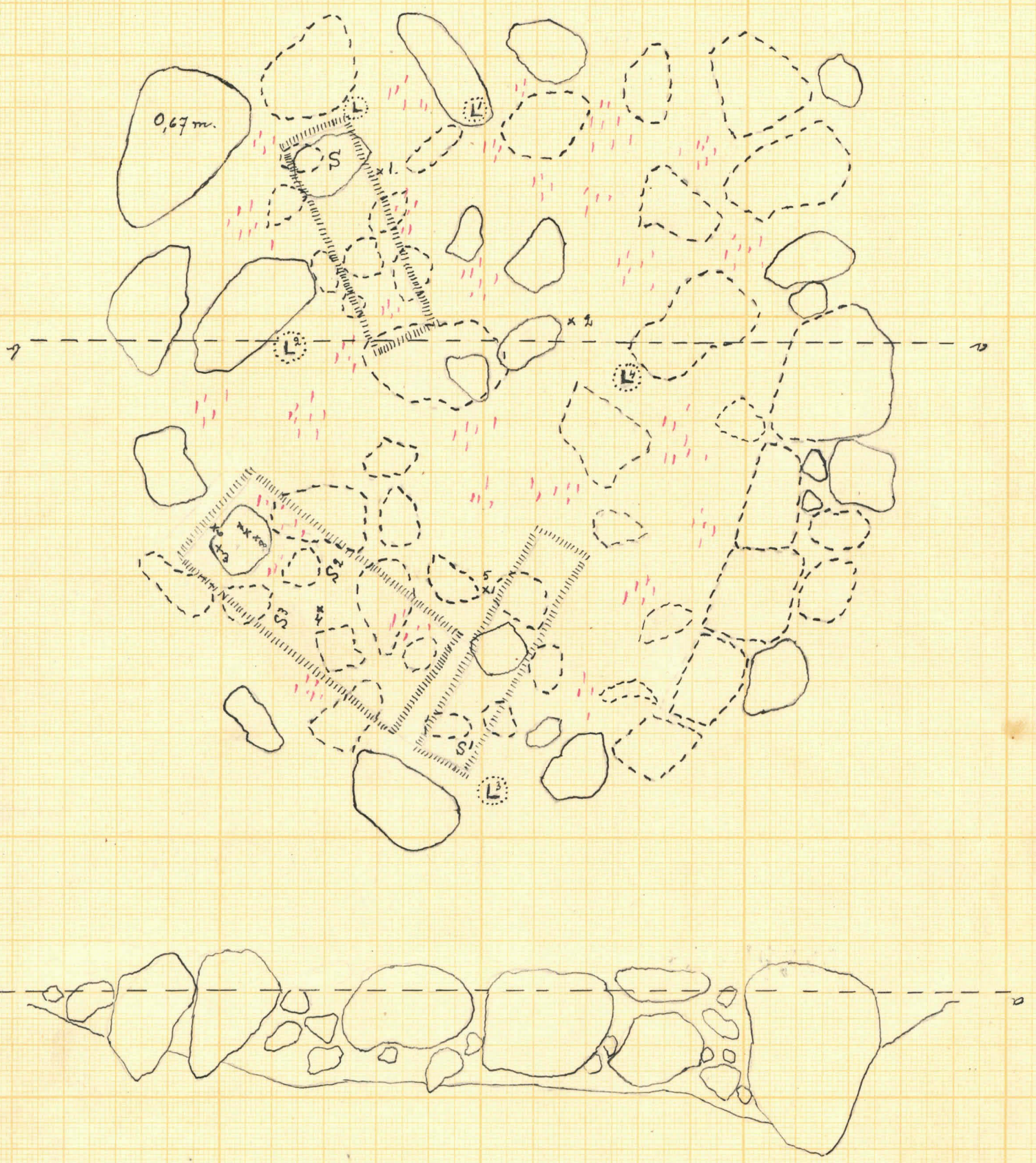
35

30

25

45 40 35 30 25

VÖRÅ
Miemoisby
Latjineliden
Röse n:07
Erik Holmbergs hm.

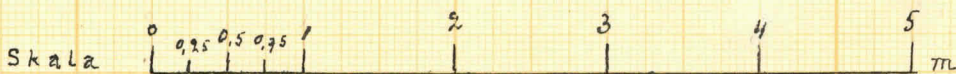
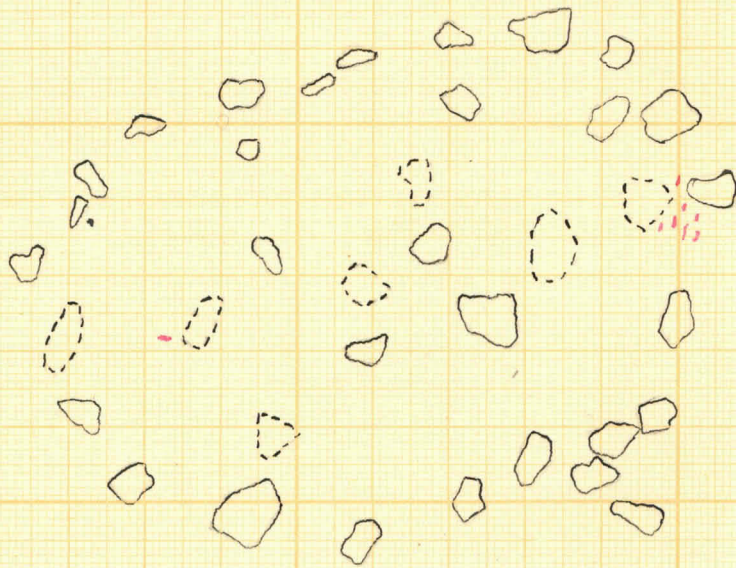
Jacob Tegengren
1933

VÖRÅ

Koskeby

Läggelt, Joh. Knutt.

Stenplan n:o 1.

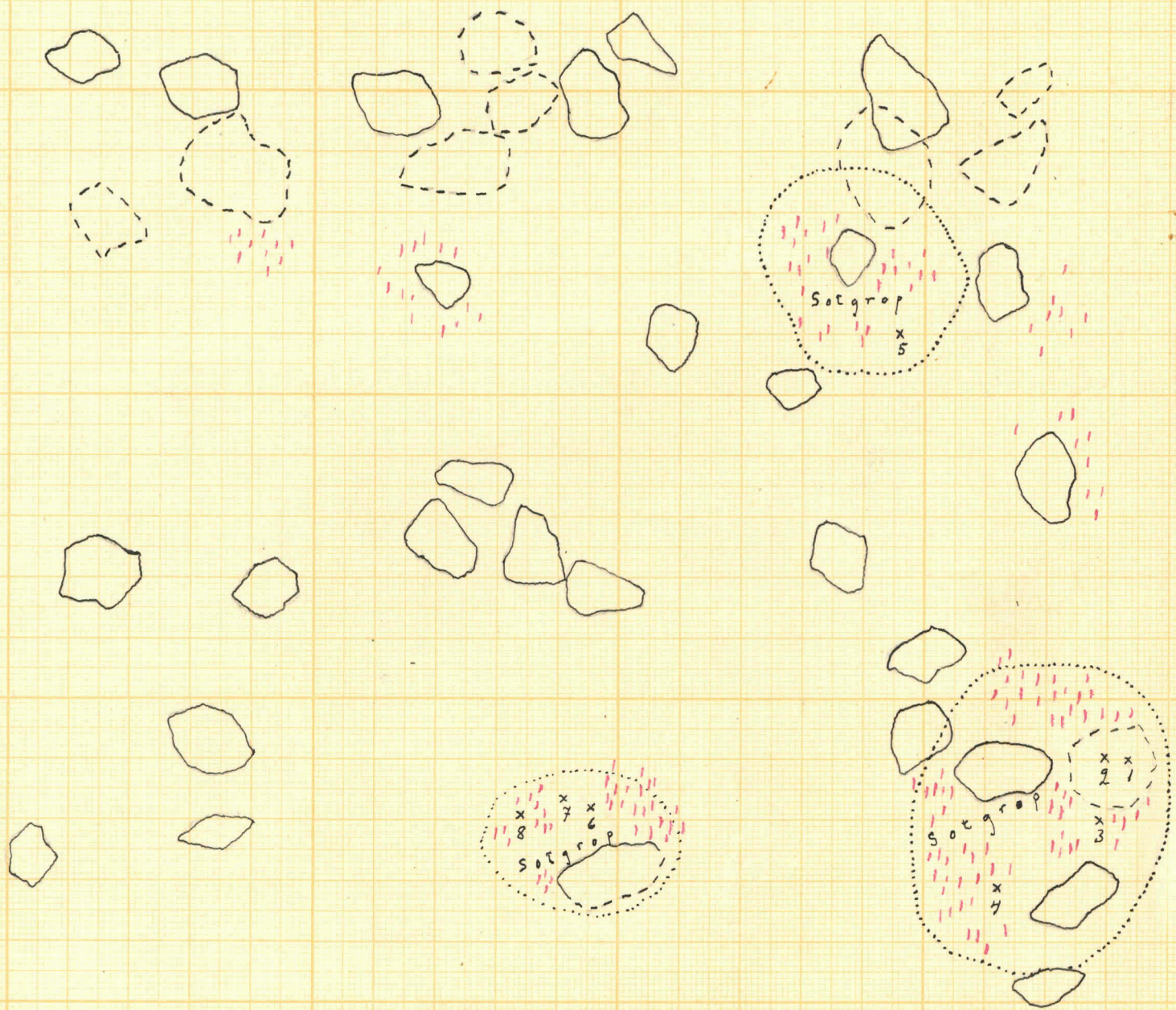

Jacob Tegen gren
1935.

VÖRÅ

Koskeby
Låg peltkängas
Åbr. Klemets' ärv.

N:o XXIV

Jacob Tegengren
1935

Anatominen laitos.

Antropologiset kokoelmat.

N:o 32:1. Laatu: Hautalöytö.

Aika ja paikka: Vöyri, Miemois, Latjineliden röykkiö VII. (K.M. 10104: Pääkallo: Osia. 22.s.)

Muita luita ei ole.

Ikä: Mat. 45-50 v.

" 32:2. Laatu: Hautalöytö.

Aika ja paikka: Vöyri, Miemois, Latjineliden röykkiö VII. (K.M. 10104:23) Luurangon osia haudasta S'.

Pääkallo: Osia.

Reisiluut: kappale vasemmasta.

Kappaleita eläinten luista, lehmän alaleuasta.

Kallon osat ovat 30-35 vuotiaan henkilön.

" 32:3 Laatu: Hautalöytö.

Aika ja paikka: Vöyri, Miemois, Latjineliden röykkiö VII. (K.M. 10104:24) Luurangon osia haudasta S^u, "norra skallen".

Pääkallo: osia.

Reisiluut: vasemmasta noin $\frac{1}{2}$.

Sääriluut: kappale vasenta.

Nilkkaluut: kappale vasenta.

Kallon osien perusteella: ikä 30-35 v. Adultus (hampaiden perusteella).

Nainen os frontalen perusteella. Mandibula proc. coron. heikko. Proc. mastoideus heikko.

Pituus laskettu reisiluun perusteella 160 sm. "Norra kvinnans ben".

Lähetetty Kansallismuseosta 17/9-35.

" 32:4 Laatu: Hautalöytö.

Aika ja paikka: Vöyri, Miemois, Latjineliden röykkiö VII. (K.M. 10104: ²⁴⁺25).

Luurangon osia haudasta S-, "södra skallen".

Pääkallo: osia.

Osia kallosta, pitkästä luusta, kappale eläimen poskil.

Ikä: 50-55 v. Sukup.: nainen?

Pituus: oik. reisiluun pituus laskettu $3 \times 120 + 60 \text{ sm.} = 420 \text{ sm.}$

Manouvrien mukaan 158 sm.

Samalle henkilölle kuuluvia raajojen luita: Kappale oik. sääriluusta, kappale oik. reisiluun yläosasta.

Eläimen luun kappale, todennäköisesti lehmän.

Huom. Luulöytö n:o 32:5 todennäköisesti kuuluu samalle henkilölle kuin södra skallen. Olkaluusta laskettu ruumiin pituus alle 140 sm.

Tästä ja edellisestä yht. pit. 152 sm. Tuotu Kansallismuseosta 17/9-35.

" 32:5 Laatu: Hautalöytö.

Aika ja paikka: Vöyri, Miemois, Latjineliden röykkiö VII. (K.M. 10104:25)

Olkavarrenluut: osa vasenta n. 283 pit. 193 mm.

S-)

Laskettu olkaluun pituudeksi 257-260 mm. Henkilön pituus alle 140 sm.

Ikä: nuorukainen (n. 14-15)

Sukup.:? Huom. Kuuluu luulöyt. n:o 32:4?

pituus 160 cm

pit. 158 cm

N:o 32:6. Laatu:Hautalöytö.

Aika ja paikka:Vöyri,Miemois-kylän Latjineliden.(Röykkiö n:o 10,S.)
(K.M.n:o 10430:12.)

Pääkallo:osia.

Olkavarrenluut:osia.

Kämmenluut:osia.

Reisiluut:osia.

Joukko pieniä luupalasia.

Länett.:3.11.1936.Muinaistiet.toimik.(Kirj.n:o 2191.)

" 32:7 Laatu:Hautalöytö.

Aika ja paikka:Vöyri,Miemois-kylän Latjineliden(Röykkiö n:o 10:S³)
(K.M.n:o 10430:15.)

Pääkallo:osia.

Sormienluut:2kpl.ja joitakin paloja.

Nilkkaluut:vasen kantaluu.

Jalkapöydänluut: 1 kpl.ja joitakin paloja.

Eläimen luita.

Suuri joukko pieniä luupalasia.

Länett.:kuten n:o 32:6.

" 32:8. Laatu:Hautalöytö.

Aika ja paikka:Vöyri,Miemois-kylän Latjineliden.(Röykkiö 10,S¹.)

Pääkallo:osia.

Värttinäluut:palanen keskiosasta.

Reisiluut:osa alapäästä.

Sääriluut:osa yläpäästä.

Joukko pieniä luupaloja.Eläimen luita.

Länett.:kuten n:o 32:6.

" 32:9. Laatu:Hautalöytö.

Aika ja paikka:Vöyri,Miemois-kylän Latjineliden.(Röykkiö n:o 10,S².)

(K.M.n:o 10430:14.)

Lähetys sisältää joukon pieniä luupalasia,joukossa eläimen luita.

Länett.:kuten n:o 32:6.

" 32:10. Laatu:Hautalöytö.

Aika ja paikka:Vöyri,Miemois-kylän Latjineliden.(Röykkiö n:o 10,
eteläreuna.)

(K.M.n:o 10430:16)

Pääkallo:osia.

Reisiluut:paloja.

Joukko pieniä luupaloja.

Länett.:kuten n:o 32:6.

" 32:11. Laatu:Hautalöytö.

Aika ja paikka:Vöyri,Miemois-kylän Latjineliden.(Röykkiö n:o 10
lounaisreuna.)
(K.M.n:o 10430:17)

Sis.pienen joukon palasia ruumiin pitkistä luista,joukossa yksi eläimen luu.

Länett.:kuten n:o 32:6.

10104. Takt. Tesosen
Kojama Kärra.

Saga. 14/11. 1935.

Vörrå, Latjineliden.

10104:22. S.

Delar av en 45 - 50-årig människas skalle.

10104:23 S¹⁾ (S:1)

Delar av en 30- 35-årig människas skalle.

Bit av vänster lårben.

Bitar av djurben (bl.a. av en kos underkäke).

10104:24 S:2 "Norra skallen":

kön: kvinna?

ålder 30- 35 år.

"Norra kvinnans ben"

Bitar av det vänstra lårbenet.

Vänster vristben, bitar.

Bit av det vänstra skenbenets nedre ända.

Längd ca 160 cm.

10104:25. S:3 "Södra skallen":

kön: kvinna? (man??).

ålder: 50-55 år

Delar av vänster överarmben ~~av en~~ fullvuxen

något över 150 cm lång kvinna (~~eller av en ca 14-15-årig och ca 140 cm lång yngling eller ungdom vilket är mindre troligt~~)

Delar av djurben (ko).

"Södra kvinnans ben"

Delar huvudsakligen av långa människoben. De största;

Bitar av två olika höger skenben (en bit av vardera).

Bit av höger lårben (övre del)

Längd: ca 152 cm (om en man, ca 164 cm).

Bit av något djurben (sannolikt ko).

10104:26.

..obestämbara, utom:

Bit av fottryggs- l. mellanhandben.

..Bit av bröstkota.

Bestämda av docent Niilo Pesonen.

(översatt a' Nationalmuseum)

Tarkentamm 3.12.1935

Niilo Pesonen

"Södra kvarten"

Bitar av det vänstra skendets

vänstra hälften, utom

Bit av det vänstra skendets högra hälften

längd ca 100 cm

10104:26. B:3 "Södra kvarten"

hän: kvarten? (man?)

Ålter: 30-35 år

Delar av vänster överarmen utom en

bit över 100 cm lång kvarta (eller av en bit)

Bit av höger fottryggs- l. mellanhandben (sannolikt ko)

Bit av bröstkota

Delar av djurben (ko)

"Södra kvarten"

Delar huvudsakligen av långa mellanben. De största

bitar av två olika höger skenden (en bit av vänstra)

Bit av höger lårben (svare del)

Vörå, Koskeby.

1 förgrunden stenplanen nr 01 på kullen vid ^{Plat 10153.} Lägget.

Foto. G. Hägglund 1935.

Vära, Koskeby.

Stenplanen n:o XXIV på Lågpettkungas.
Plåt 10154.

Foto. E. Hägglund 1935.

Våra, Koskeby.

Plåt 10155.°
Den lilla kullen med stenslanerna på
Låppet sedd från N W.

Foto. E. Hägglund 1935.

Vörå, Niemoisby.

Rösef nr 07 i Latjineriden.

Plåt 10156.

Foto. E. Hägglund 1935.

Vörå, Niemoisby.

Plåt 10157.

De två kranierna till skeletten
§2 och §3 i graven n:o 7 i Lätjins-
liden. Delar av underkäkarna
med isittande tänder synliga.

Levy 10157.A.

Skeletten §2 och §3 in situ i
gravens n:o 7 i Lätjinsliden.

Foto. G. Hägglund 1935.